

به نام خدا

آموزش و یادگیری اجتماعی-عاطفی

مولفان :

پرستو آدینه وند

مهتری بازگیر

حیدر زینلی

مجید خدابخشی سورشجانی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: آموزش و یادگیری اجتماعی- عاطفی/مولفان پرستو آدینه‌وند... [و دیگران].

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۴۰ص.

شابک: ۱-۴۰۴-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: مولفان پرستو آدینه‌وند، مهری بازگیر، حیدر زینلی، مجید خدابخشی سورشجانی.

یادداشت: کتابنامه.

Affective education

موضوع: آموزش عاطفی

Social learning

یادگیری اجتماعی

Learning, Psychology of

یادگیری -- روان‌شناسی

شناسه افزوده: آدینه‌وند، پرستو، ۱۳۵۷-

رده بندی کنگره: LB۱۰۷۲

رده بندی دیویی: ۳۷۰/۱۵۳۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۱۸۳۲۳

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: آموزش و یادگیری اجتماعی-عاطفی

مولفان: پرستو آدینه‌وند - مهری بازگیر - حیدر زینلی - مجید خدابخشی سورشجانی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زیرجد

قیمت: ۱۱۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۱-۴۰۴-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ارسطو
Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	بخش اول.....
۷	مقدمه ای بر یادگیری اجتماعی - عاطفی (SEL).....
۷	تعریف یادگیری اجتماعی-عاطفی
۹	رویکرد منحصر به فرد ایران به SEL
۱۱	مبنای علمی برای SEL
۱۴	دیدگاه های فرهنگی و مذهبی
۱۶	نقش یادگیری اجتماعی-عاطفی در توسعه کل نگر
۱۹	مقایسه جهانی: جایگاه ایران در SEL
۲۲	مزایای یادگیری اجتماعی-عاطفی برای دانش آموزان
۲۵	بخش دوم.....
۲۵	شایستگی های اصلی SEL.....
۲۵	خودآگاهی: درک خود
۲۷	خود مدیریتی: تنظیم و کنترل عاطفی
۲۹	آگاهی اجتماعی: همدلی و دیدگاه
۳۱	مهارت های ارتباطی: ایجاد و حفظ ارتباطات
۳۴	حساسیت فرهنگی در SEL
۳۸	مهارت های ارتباط بین فردی
۴۱	تصمیم گیری: انتخاب های اخلاقی و سازنده

۴۳	پیمایش پویایی اجتماعی
۴۷	بخش سوم
۴۷	پیاده سازی یادگیری اجتماعی-عاطفی در مدارس
۴۷	طراحی یک برنامه درسی SEL
۴۹	ادغام یادگیری اجتماعی-عاطفی در موضوعات موجود
۵۲	نقش معلمان و مربیان
۵۴	تلفیق ارزش های فرهنگی و سنتی
۵۷	رفع نیازهای متنوع دانش آموزان
۵۹	ارزیابی و بازخورد SEL
۶۲	ایجاد یک محیط آموزشی حمایتی
۶۴	مشارکت جامعه و والدین
۶۷	بخش چهارم
۶۷	هوش هیجانی: شیرجه عمیق تر
۶۷	علم پشت هوش عاطفی
۶۹	پرورش خودتنظیمی و انگیزه
۷۱	شناخت و درک احساسات
۷۳	اثر بخشی بین فردی در بافت ایرانی
۷۵	چالش های عاطفی پیش روی دانش آموزان
۷۷	رسیدگی و درمان ترومای عاطفی
۸۰	ایجاد انعطاف پذیری عاطفی
۸۲	قدرت همدلی

بخش پنجم..... ۸۵

SEL و سلامت روان..... ۸۵

شناخت چالش های سلامت روان..... ۸۵

پرداختن به ننگ در جامعه ایرانی..... ۸۷

SEL به عنوان مراقبت پیشگیرانه..... ۸۹

مشاوره و راهنمایی در مدارس..... ۹۲

حمایت از جمعیت های آسیب پذیر دانشجویی..... ۹۴

پرورش آب و هوای مدرسه مثبت..... ۹۶

حمایت والدین و جامعه..... ۹۸

پرورش شادی و خوشبختی..... ۱۰۰

بخش ششم..... ۱۰۳

حل تعارض و SEL..... ۱۰۳

درک ریشه های تعارض..... ۱۰۳

استراتژی های موثر برای حل تعارض..... ۱۰۵

نقش همدلی و گوش دادن..... ۱۰۷

مقابله با قلدری و پرخاشگری..... ۱۰۹

میانجیگری همتایان و راه حل های دانش آموزی..... ۱۱۲

ایجاد محیطی آرام در مدرسه..... ۱۱۴

رویکردهای سنتی و فرهنگی به تعارض..... ۱۱۶

ایجاد هماهنگی در کلاس های درس متنوع..... ۱۱۹

منابع..... ۱۲۳

بخش اول

مقدمه ای بر یادگیری اجتماعی – عاطفی (SEL)

تعریف یادگیری اجتماعی-عاطفی

یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان یک مؤلفه حیاتی آموزش، با شناخت روزافزون اهمیت آن در پرورش رشد همه‌جانبه افراد، به ویژه در بافت ایران، برجسته شده است. یادگیری اجتماعی-عاطفی یک رویکرد جامع است که شامل مهارت‌ها و شایستگی‌های مختلفی است که برای درک و مدیریت احساسات، ایجاد روابط مثبت و تصمیم‌گیری مسئولانه لازم است. هدف این بخش ارائه مقدمه ای جامع از یادگیری اجتماعی-عاطفی در چشم انداز آموزشی ایران، بررسی تعاریف، اهمیت و چالش‌های پیش روی آن است.

مفهوم یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران را می‌توان به‌عنوان توسعه مجموعه‌ای از شایستگی‌های اجتماعی و عاطفی تعریف کرد که افراد را قادر می‌سازد تا احساسات خود را درک، ابراز و مدیریت کنند، روابط بین فردی مثبت ایجاد و حفظ کنند، و تصمیمات مسئولانه‌ای را برای سلامت فردی و اجتماعی اتخاذ کنند. -بودن. در بافت ایران، یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان یک مؤلفه اساسی آموزش با تمرکز بر ارتقای هوش هیجانی، همدلی، مهارت‌های ارتباطی و تصمیم‌گیری اخلاقی در نظر گرفته می‌شود (گلمن، ۱۹۹۵؛ واحدی، ۲۰۱۶، ص ۲۳).

علاوه بر این، شناخت اهمیت یادگیری اجتماعی-عاطفی در چارچوب فرهنگی و آموزشی ایران ضروری است. ایران دارای سابقه غنی در ارزش گذاری رشد عاطفی و اجتماعی به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از یک آموزش جامع است (حسینی، ۱۳۹۶، ص ۴۵). نظام آموزشی ایران به اهمیت یادگیری اجتماعی-عاطفی در ارتقای سلامت روانی و عاطفی دانش‌آموزان، پرورش مهارت‌های اجتماعی و آماده‌سازی آنها برای چالش‌های زندگی ادعان داشته است (مولوی، ۱۳۹۷، ص ۳۱۲).

تحولات اخیر در سیاست های آموزشی ایران بر تاکید روزافزون بر یادگیری اجتماعی-عاطفی تاکید دارد. وزارت آموزش و پرورش ایران برنامه ها و ابتکاراتی را معرفی کرده است که اصول یادگیری اجتماعی-عاطفی را در برنامه درسی گنجانده است (وزارت آموزش و پرورش، ۲۰۲۱، ص ۷). این تعهد به یادگیری اجتماعی-عاطفی با شناخت جهانی نقش حیاتی که در آماده‌سازی دانش‌آموزان برای موفقیت در حوزه‌های تحصیلی و زندگی ایفا می‌کند همسو است (الیاس و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۵۶). ادغام یادگیری اجتماعی-عاطفی در سیستم آموزشی ایران نشان دهنده آگاهی گسترده تر از نیاز به پرورش رشد اجتماعی-عاطفی دانش‌آموزان است.

علیرغم تاکید روزافزون بر یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران، چالش های متعددی در اجرای آن وجود دارد. یکی از این چالش ها نیاز به مربیان آموزش دیده ای است که بتوانند به طور موثر برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی را ارائه دهند. مربیان در ایران ممکن است به فرصت‌های آموزشی و توسعه حرفه‌ای بیشتری برای ارتقای توانایی خود برای ارتقای شایستگی‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی نیاز داشته باشند (زند و اکبرزاده، ۲۰۱۹، ص ۲۱۰). علاوه بر این، نیاز به مواد و منابع یادگیری اجتماعی-عاطفی حساس و مرتبط با زمینه فرهنگی وجود دارد که با بافت فرهنگی و اجتماعی ایران طنین انداز شود (احمدی، ۲۰۲۰، ص ۴۴).

علاوه بر این، توجه به ابعاد فرهنگی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران حائز اهمیت است. ماهیت جمع‌گرای جامعه ایران بر اهمیت روابط بین فردی و انسجام جامعه تأکید

دارد (ضیایی و امینیان، ۱۳۹۹، ص ۱۳۲). برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران باید با این ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی سازگار شود و اطمینان حاصل شود که ساختار فرهنگی جامعه را تضعیف نمی‌کند. این سازگاری فرهنگی برای موفقیت و پذیرش طرح‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در مدارس ایران حیاتی است.

این بخش مقدمه ای بر مفهوم یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران ارائه کرده است. یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران به عنوان توسعه هوش هیجانی، همدلی و مهارت‌های تصمیم‌گیری اخلاقی، با تاکید قوی بر اهمیت آن در زمینه آموزشی ایران تعریف می‌شود. تحولات اخیر در سیاست‌های آموزشی و آگاهی روزافزون از اهمیت یادگیری اجتماعی-عاطفی بر تعهد سیستم آموزشی ایران به توسعه همه‌جانبه دانش‌آموزان تأکید می‌کند. با این حال، چالش‌هایی مانند نیاز به مربیان آموزش دیده و مواد حساس فرهنگی را نباید دست کم گرفت و برای اجرای موفق یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران باید به آنها پرداخت. ابعاد فرهنگی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران نیز باید در نظر گرفته شود تا اطمینان حاصل شود که برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی با ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی جامعه ایران همسو هستند.

رویکرد منحصر به فرد ایران به SEL

یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران با رویکردی منحصر به فرد شکل می‌گیرد که پویایی‌های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی کشور را در نظر می‌گیرد. این رویکرد بیانگر ارزش‌ها، سنت‌ها و اولویت‌های آموزشی ملت ایران است. در این بخش، ویژگی‌های متمایز رویکرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی را بررسی می‌کنیم و منشأ آن و چگونگی تکامل آن در طول زمان را برجسته می‌کنیم.

رویکرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی عمیقاً در تاریخ و میراث فرهنگی این کشور ریشه دارد. ایران سنت دیرینه ای در ارزش‌گذاری هوش هیجانی و انسجام اجتماعی دارد (حسینی، ۱۳۹۶، ص ۴۵). این تاکید فرهنگی بر روابط بین فردی و همدلی نقش بسزایی در شکل دادن به رویکرد کشور به یادگیری اجتماعی-عاطفی داشته است.

رویکرد منحصر به فرد ایران با ادغام ارزش‌های سنتی و معاصر مشخص می‌شود و هدف آن تقویت توسعه همه‌جانبه در دانش‌آموزان است.

یکی از جنبه‌های اساسی رویکرد منحصر به فرد ایران به SEL، ادغام ابعاد اخلاقی و اخلاقی آن است. مریبان ایرانی بر رشد فضایل اخلاقی و ارزش‌های اخلاقی در دانش‌آموزان به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر یادگیری اجتماعی-عاطفی تأکید دارند (فتیحی و کاوه، ۲۰۱۹، ص ۱۱۲). این رویکرد با پیشینه فرهنگی و مذهبی ایران همسو است، جایی که رفتار اخلاقی از ارزش بالایی برخوردار است.

برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی ایران نیز ترویج هویت فرهنگی و ارزش‌های ملی را در اولویت قرار داده است. برنامه درسی اغلب شامل محتوایی است که تاریخ غنی ایران، میراث فرهنگی و کمک به جهان را برجسته می‌کند (میرزایی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۷۸). این رویکرد نه تنها حس غرور ملی را تقویت می‌کند، بلکه بر اهمیت آگاهی فرهنگی و احترام به تنوع تأکید می‌کند.

از نظر سیاست آموزشی، دولت ایران به اهمیت یادگیری اجتماعی-عاطفی پی برده و آن را در سیاست‌ها و برنامه‌های درسی ملی ادغام کرده است (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۰، ص ۷). این رویکرد فعال نشان دهنده تعهد دولت ایران به توسعه همه‌جانبه جوانان خود است.

علاوه بر این، رویکرد ایران به SEL، جمعیت متنوع داخل کشور را در نظر می‌گیرد. ایران خانه گروه‌های قومی و مذهبی مختلف است و برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که شامل این تنوع باشد و احترام بگذارد (ضیایی و امینیان، ۲۰۲۰، ص ۱۳۲). هدف نظام آموزشی ایران ارتقای وحدت و انسجام اجتماعی است و یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان ابزاری برای تقویت تفاهم و هماهنگی میان جوامع مختلف عمل می‌کند.

نقش خانواده در رویکرد منحصر به فرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی قابل اغراق نیست. خانواده‌ها به عنوان عوامل اجتماعی اولیه در زندگی کودک در نظر گرفته می‌شوند.

شوند و برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی اغلب والدین و مراقبان را درگیر می کنند تا از یک رویکرد منسجم و جامع به رشد اجتماعی و عاطفی اطمینان حاصل کنند (رحمتی و همکاران، ۲۰۱۸، ص ۹۴). تلاش مشترک بین مدارس و خانواده ها برای موفقیت طرح های یادگیری اجتماعی-عاطفی ضروری است.

رویکرد منحصر به فرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی نیز بر نقش ادبیات و داستان نویسی تأکید دارد. ادبیات ایران سرشار از داستان های ارزش های اخلاقی و معضلات اخلاقی است و این داستان ها اغلب در برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی گنجانده می شوند (محمدی، ۲۰۱۷، ص ۲۸). این رویکرد به دانش آموزان اجازه می دهد تا ضمن یادگیری درس های مهم اجتماعی و عاطفی، با میراث فرهنگی خود ارتباط برقرار کنند.

رویکرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی متمایز است و ابعاد فرهنگی، اخلاقی و اخلاقی را در بر می گیرد که با تاریخ و ارزش های غنی کشور همسو است. ادغام ارزش های سنتی و معاصر، تأکید بر فضایل اخلاقی، و ارتقای هویت فرهنگی مؤلفه های کلیدی رویکرد منحصر به فرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی است. علاوه بر این، تلاش مشترک بین مدارس و خانواده ها، و همچنین ترکیب ادبیات و داستان، نقش مهمی در پرورش رشد اجتماعی و عاطفی ایفا می کند. تعهد دولت به یادگیری اجتماعی-عاطفی و رویکرد فراگیر آن به تنوع، منحصر به فرد بودن رویکرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی را بیشتر نشان می دهد.

مبنای علمی برای SEL

یادگیری اجتماعی عاطفی در ایران نه تنها به عنوان یک رویکرد آموزشی بلکه به عنوان یک حوزه تحقیق و پژوهش علمی در حال مطرح شدن است. این بخش به بررسی مبنای علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران می پردازد و تحقیقات و شواهدی را که زیربنای پذیرش آن در نظام آموزشی ایران است بررسی می کند.

SEL در ایران صرفاً یک گرایش آموزشی نیست، بلکه موضوع بررسی علمی است. مطالعات و پروژه های تحقیقاتی متعددی برای بررسی اثربخشی برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در مدارس ایران و تأثیر آن بر رشد عاطفی و اجتماعی دانش آموزان انجام شده است. این مطالعات به مجموعه شواهد رو به رشدی کمک کرده است که از ادغام یادگیری اجتماعی-عاطفی در سیستم آموزشی ایران حمایت می کند (نادری و توکلی، ۲۰۱۸، ص ۶۷).

مبنای علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران ریشه در یک چارچوب تحقیقاتی قوی دارد که اثربخشی آن را در ارتقای رفاه اجتماعی-عاطفی دانشجویان نشان می دهد. به عنوان مثال، تحقیقات نادری و توکلی (۲۰۱۸) تأثیر مثبت برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی را بر هوش هیجانی، همدلی و مهارت های ارتباطی دانش آموزان برجسته کرد. این مطالعه شامل یک ارزیابی جامع از مداخلات یادگیری اجتماعی-عاطفی در مدارس ایران بود که بینش های ارزشمندی را در مورد اثربخشی چنین برنامه هایی در زمینه ایرانی ارائه می کرد (نادری و توکلی، ۲۰۱۸، ص ۷۲).

علاوه بر این، مطالعه ای توسط فتحی و برزگر (۲۰۲۱) به بررسی مزایای بلندمدت یادگیری اجتماعی-عاطفی بر سلامت روان و بهزیستی دانشجویان ایرانی پرداخت. این تحقیق، که طی چندین سال انجام شد، نشان داد که دانش آموزانی که در برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی شرکت کردند، انعطاف پذیری و مهارت های تنظیم هیجانی بیشتری را از خود نشان دادند، که به طور قابل توجهی به سلامت روان کلی و بهزیستی روان شناختی آنها کمک کرد (فتحی و برزگر، ۲۰۲۱، ص ۸۸).

محققان ایرانی همچنین بر سازگاری بین فرهنگی برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی تمرکز کرده اند. مطالعه موسوی و همکاران (۲۰۱۹) اثربخشی برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی را در زمینه های فرهنگی ایرانی و غربی مقایسه کرد. یافته ها حاکی از آن است که برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی می توانند با موفقیت با چارچوب فرهنگی ایران تطبیق داده شوند، با تأکید بر کاربرد جهانی اصول یادگیری اجتماعی-

عاطفی و در عین حال رعایت نکات ظریف فرهنگی (موسوی و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۱۱۲).

زیربنای علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران به مبانی عصبی زیستی آن گسترش یافته است. تحقیقات علوم اعصاب انجام شده توسط محققان ایرانی مانند سلطانلو و همکاران (۲۰۲۰)، به بررسی تاثیر یادگیری اجتماعی-عاطفی بر رشد مغز دانش آموزان ایرانی پرداخته است. با استفاده از تکنیک‌های تصویربرداری عصبی پیشرفته، این مطالعه نشان داد که مداخلات یادگیری اجتماعی-عاطفی با تغییراتی در نواحی مغز مرتبط با تنظیم هیجانی و شناخت اجتماعی مرتبط است و یک منطق عصبیولوژیکی برای ادغام یادگیری اجتماعی-عاطفی در سیستم آموزشی ایران ارائه می‌کند (سلطانلو و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۳۵).

علاوه بر این، تحقیقات یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران به ارتباط بین یادگیری اجتماعی-عاطفی و پیشرفت تحصیلی پرداخته است. یک مطالعه طولی توسط رضایی و محتشم (۲۰۱۷) به بررسی رابطه بین شایستگی های یادگیری اجتماعی-عاطفی و عملکرد تحصیلی در بین دانش آموزان ایرانی پرداخت. نتایج نشان داد که دانش آموزان با مهارت‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی بالاتر از نظر تحصیلی عملکرد بهتری داشتند و بر تأثیر مثبت یادگیری اجتماعی-عاطفی بر پیامدهای اجتماعی-عاطفی و تحصیلی تأکید می‌کردند (رضایی و محتشم، ۲۰۱۷، ص ۵۳).

علاوه بر تحقیقات تجربی، پایه علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران با چارچوب‌های نظری و مدل‌های توسعه‌یافته توسط محققان ایرانی تقویت می‌شود. به عنوان مثال، صالحی و رضایی (۲۰۱۶) یک مدل نظری جامع برای یادگیری اجتماعی-عاطفی در بافت ایران، با ادغام عوامل فرهنگی و روانشناختی ارائه کردند. این مدل پایه‌ای نظری برای پیاده‌سازی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران فراهم می‌کند و آن را با نیازهای خاص و ارزش‌های فرهنگی جامعه همسو می‌کند (صالحی و رضایی، ۱۳۹۵، ص ۲۷).

پایه علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران با افزایش همکاری بین محققان ایرانی و هم‌تایان بین‌المللی آنها تقویت می‌شود. این همکاری منجر به تبادل جهانی دانش و بهترین شیوه‌ها در زمینه یادگیری اجتماعی-عاطفی شده است و اطمینان حاصل می‌کند که تحقیقات ایرانی از پیشرفت‌های بین‌المللی مطلع شده است.

مبنای علمی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران، اساسی و چندوجهی است. محققان ایرانی مطالعات متعددی انجام داده‌اند که شواهد تجربی از تأثیر مثبت برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی بر رشد عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان ارائه می‌دهد. علاوه بر این، تحقیقات عصب‌شناسی مبنای عصبی زیست‌شناختی یادگیری اجتماعی-عاطفی را روشن کرده است و مدل‌های نظری برای هدایت اجرای آن در زمینه ایران توسعه یافته‌اند. تحقیق علمی در مورد یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران، زمینه‌ای پویا و در حال تحول است که همچنان به شکل‌دهی به سیاست‌ها و شیوه‌های آموزشی ادامه می‌دهد و نقش لاینفک تحقیقات علمی در توسعه یادگیری اجتماعی-عاطفی در چشم‌انداز آموزشی ایران را برجسته می‌کند.

دیدگاه‌های فرهنگی و مذهبی

اجرای یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران نه تنها متأثر از سیاست‌های آموزشی و نظریه‌های روانشناختی است، بلکه متأثر از دیدگاه‌های فرهنگی و مذهبی منحصر به فرد رایج در کشور است. درک این دیدگاه‌ها برای ادغام موفق برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در سیستم آموزشی ایران بسیار مهم است. این بخش به بررسی عوامل فرهنگی و مذهبی می‌پردازد که یادگیری اجتماعی-عاطفی را در ایران شکل می‌دهند و تأثیر آن‌ها بر طراحی برنامه درسی، شیوه‌های تدریس و نتایج دانش‌آموزان را مورد بحث قرار می‌دهد.

در بافت ایرانی، فرهنگ و مذهب نقش مهمی در شکل‌گیری رشد اجتماعی و عاطفی افراد دارد. جامعه ایرانی عمیقاً ریشه در ارزش‌ها و سنت‌های اسلامی دارد که تأثیر عمیقی بر نحوه تعامل، ابراز احساسات و تصمیم‌گیری افراد دارد (حسینی و بهرامی،

۱۳۹۷، ص ۷۸). در نظر گرفتن این زیربناهای فرهنگی و مذهبی هنگام طراحی برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی برای دانشجویان ایرانی ضروری است.

ارزش های اسلامی بر اهمیت همدلی، شفقت و مهربانی تأکید دارند که همگی با شایستگی های یادگیری اجتماعی-عاطفی همسو هستند (خزاعی و زارعی، ۱۳۹۶، ص ۹۲). بنابراین، برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران اغلب از آموزه های اسلامی برای تقویت این ارزش ها استفاده می کنند و به دانش آموزان کمک می کنند تا ارتباط بین ایمان و رفاه عاطفی و اجتماعی خود را درک و درونی کنند.

یکی از جنبه های قابل توجه دیدگاه فرهنگی در مورد یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران، ماهیت جمع گرایانه جامعه است (نجفی، ۱۳۹۸، ص ۱۰۵). ایرانیان بر روابط بین فردی و انسجام جامعه تأکید زیادی دارند. برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران باید منعکس کننده این جهت گیری جمعی باشد و دانش آموزان را تشویق به همکاری مشترک، حل تعارضات و ایجاد احساس مسئولیت اجتماعی در جوامع خود کند. این ارزش های فرهنگی با اصول اصلی SEL، که مهارت هایی مانند کار گروهی، ارتباط و حل تعارض را ارتقا می دهند، همسو هستند.

نهادهای و رهبران مذهبی نیز نقش مهمی در شکل دادن به دیدگاه فرهنگی و مذهبی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران دارند. مقامات مذهبی اغلب از ابتکارات یادگیری اجتماعی-عاطفی حمایت می کنند و تشخیص می دهند که آنها می توانند بهزیستی عاطفی افراد را ارتقا دهند و به هماهنگی اجتماعی کمک کنند (صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ۲۰۲۱، ص ۱۲). آموزه های دینی و متون دینی در مواد برنامه درسی یادگیری اجتماعی-عاطفی ادغام شده اند و به دانش آموزان اجازه می دهند باورهای معنوی خود را با رشد عاطفی و اجتماعی خود پیوند دهند.

علاوه بر این، دیدگاه های فرهنگی و مذهبی در مورد یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران بر نحوه برخورد مربیان با آموزش یادگیری اجتماعی-عاطفی تأثیر می گذارد. معلمان در ایران تشویق می شوند تا ارزش های فرهنگی و مذهبی را در روش های آموزشی خود

بگنجانند، و اطمینان حاصل کنند که برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی با تجربیات دانش‌آموزان همخوانی دارد (بختیاری و آزاد، ۲۰۲۰، ص ۵۶). این رویکرد می‌تواند اثربخشی ابتکارات یادگیری اجتماعی-عاطفی را با مرتبط کردن و مرتبط کردن آنها از نظر فرهنگی افزایش دهد.

با این حال، مهم است که چالش‌هایی را که ممکن است از تلاقی دیدگاه‌های فرهنگی و مذهبی در یادگیری اجتماعی-عاطفی به وجود بیاید، بررسی کنیم. ایجاد تعادل بین حساسیت فرهنگی با نیاز به شیوه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی سکولار و مبتنی بر شواهد می‌تواند یک تلاش پیچیده باشد (مظهری و زمانی، ۲۰۱۹، ص ۳۳). مربیان و سیاستگذاران باید تعادل ظریفی را بین احترام به ارزش‌های فرهنگی و مذهبی ایجاد کنند و در عین حال برنامه درسی جامع یادگیری اجتماعی-عاطفی را که با استانداردهای بین‌المللی و بهترین شیوه‌های پژوهشی همسو باشد، ارتقا دهند.

دیدگاه‌های فرهنگی و مذهبی در ایران نقش بسزایی در شکل‌گیری برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی دارند. ارزش‌های اسلامی و هنجارهای فرهنگی جمع‌گرایانه بر طراحی و اجرای طرح‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در مدارس ایران تأثیر می‌گذارند. ادغام آموزه‌ها و ارزش‌های دینی در برنامه‌های درسی یادگیری اجتماعی-عاطفی نشان دهنده تلاقی منحصر به فرد فرهنگ، مذهب و آموزش در ایران است. با این حال، چالش در یافتن تعادل مناسب بین حساسیت فرهنگی و مذهبی و شیوه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی مبتنی بر شواهد برای اطمینان از اینکه برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی نیازهای دانش‌آموزان ایرانی را برآورده می‌کند و در عین حال آنها را برای جهانی شدن آماده می‌کند، باقی می‌ماند.

نقش یادگیری اجتماعی-عاطفی در توسعه کل نگر

یادگیری اجتماعی-عاطفی نقش مهمی در پرورش رشد کل نگر در افراد در بافت ایرانی ایفا می‌کند. توسعه کل نگر نه تنها دستاوردهای تحصیلی بلکه رشد اجتماعی، عاطفی و اخلاقی افراد را نیز در بر می‌گیرد. در ایران، یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان ابزاری

قدرتمند برای تقویت این توسعه همه جانبه شناخته می‌شود و نقش آن را می‌توان برحسب تأثیر آن بر هوش هیجانی، روابط بین فردی، تصمیم‌گیری اخلاقی و رفاه کلی تعریف کرد.

نقش یادگیری اجتماعی-عاطفی در ارتقای توسعه کل نگر در ایران، ارتباط تنگاتنگی با مفهوم هوش هیجانی (EI) دارد. هوش هیجانی توانایی شناخت، درک، مدیریت و استفاده مؤثر از احساسات خود و دیگران است. برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران بر تقویت هوش هیجانی تمرکز دارد که به نوبه خود به رفاه کلی افراد کمک می‌کند (حسینی و امینیان، ۲۰۱۸، ص ۷۲). دانش آموزانی که از نظر عاطفی باهوش هستند، برای مدیریت استرس، ایجاد روابط مثبت و تصمیم‌گیری مسئولانه مجهزتر هستند (گلمن، ۱۹۹۵؛ زینلی، ۲۰۲۲، ص ۱۴۵). توسعه هوش هیجانی از طریق برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران به عنوان یک جنبه اساسی از رشد کل نگر تلقی می‌شود.

در زمینه ایران، نقش یادگیری اجتماعی-عاطفی به پرورش روابط بین فردی مثبت گسترش می‌یابد. مهارت های بین فردی برای عملکرد مؤثر افراد در جامعه ضروری است. برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران بر توسعه مهارت های همدلی، ارتباط و حل تعارض تأکید دارد (وزارت آموزش و پرورش، ۲۰۲۱، ص ۱۱). این مهارت‌ها افراد را قادر می‌سازد تا روابط هماهنگ در خانواده، اجتماع و محل کار خود ایجاد و حفظ کنند. SEL با ترویج این مهارت‌ها به جنبه های اجتماعی و عاطفی توسعه کل نگر کمک قابل توجهی می‌کند.

تصمیم‌گیری اخلاقی یکی دیگر از ابعاد یادگیری اجتماعی-عاطفی است که به توسعه کل نگر در ایران بسیار مرتبط است. برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران دانش آموزان را تشویق می‌کند تا در مورد ارزش های خود فکر کنند، انتخاب های اخلاقی داشته باشند و پیامدهای اعمال خود را در نظر بگیرند (الیاس و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۸۶). تصمیم‌گیری اخلاقی پیوند تنگاتنگی با ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی

ایرانیان دارد که بر صداقت، صداقت و مسئولیت‌پذیری تأکید دارند (احمدی، ۱۳۹۹، ص ۴۸). یادگیری اجتماعی-عاطفی دانش‌آموزان را با مهارت‌ها و شایستگی‌هایی مجهز می‌کند تا تصمیم‌گیری کنند که با این ارزش‌ها همسو باشد و به رشد اخلاقی آنها کمک کند.

علاوه بر این، رفاه کلی افراد یک نگرانی اساسی در زمینه آموزشی ایران است. توسعه کل نگر، همانطور که در ایران پیش بینی می‌شود، شامل رفاه روانی، عاطفی و جسمی افراد است. برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران با هدف ارتقای سلامت روان دانش‌آموزان، کاهش استرس و ارتقای خودآگاهی انجام می‌شود (زند و اکبرزاده، ۲۰۱۹، ص ۲۱۷). دانش‌آموزانی که از نظر عاطفی و اجتماعی دارای صلاحیت هستند، برای مقابله با چالش‌ها و فشارهای زندگی مجهزتر هستند که منجر به بهبود رفاه کلی می‌شود (ضیایی و امینیان، ۲۰۲۰، ص ۱۲۸). بنابراین یادگیری اجتماعی-عاطفی نقش اساسی در توسعه همه جانبه افراد در ایران دارد.

در سال‌های اخیر، وزارت آموزش و پرورش ایران نقش محوری یادگیری اجتماعی-عاطفی را در توسعه همه جانبه تشخیص داده و اصول یادگیری اجتماعی-عاطفی را در سیاست‌ها و برنامه‌های درسی آموزشی خود ادغام کرده است (وزارت آموزش و پرورش، ۲۰۲۱، ص ۷). این نشان دهنده تعهد دولت به تقویت توسعه همه جانبه در دانش‌آموزان ایرانی است. علاوه بر این، تحقیقات در مورد تأثیر برنامه‌های یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران به طور مداوم نتایج مثبت را از نظر هوش هیجانی، روابط بین فردی، تصمیم‌گیری اخلاقی و رفاه کلی برجسته می‌کند (زینلی، ۲۰۲۲، ص ۱۵۱).

SEL نقش مهمی در پرورش توسعه کل نگر در ایران ایفا می‌کند. تأثیر آن بر هوش هیجانی، روابط بین فردی، تصمیم‌گیری اخلاقی و بهزیستی کلی در زمینه آموزشی ایران بسیار مهم است. توسعه هوش هیجانی و مهارت‌های بین فردی، همراه با تشویق تصمیم‌گیری اخلاقی، به رشد کل نگر افراد کمک می‌کند. تأکید بر رفاه بر اهمیت

یادگیری اجتماعی-عاطفی در رشد کلی دانش آموزان در سیستم آموزشی ایران تاکید می کند.

مقایسه جهانی: جایگاه ایران در SEL

یادگیری اجتماعی-عاطفی یک جنبش جهانی رو به رشد است که به دلیل پتانسیل آن برای تغییر آموزش و توانمندسازی افراد با مهارت های لازم برای رفاه شخصی و اجتماعی توجه قابل توجهی را به خود جلب کرده است. ایران به عنوان یک ملت با فرهنگ و نظام آموزشی متمایز خود، جایگاه منحصر به فردی در چشم انداز جهانی یادگیری اجتماعی-عاطفی دارد. هدف این بخش بررسی جایگاه ایران در یادگیری اجتماعی-عاطفی در چارچوب همتایان بین المللی آن است. با بررسی نحوه تعریف، اجرا و ارزیابی یادگیری اجتماعی-عاطفی در ایران در مقایسه با سایر کشورها، می توانیم بینشی در مورد نقاط قوت، چالش ها و فرصت هایی که سفر ایران را در پذیرش یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان یک مؤلفه اساسی آموزش شکل می دهند، به دست آوریم.

برای قدردانی از جایگاه ایران در SEL، درک چگونگی تعریف یادگیری اجتماعی-عاطفی در سطح جهانی ضروری است. یادگیری اجتماعی-عاطفی معمولاً به عنوان فرآیندی تعریف می شود که از طریق آن افراد دانش، نگرش ها و مهارت ها را برای درک و مدیریت احساسات، تعیین و دستیابی به اهداف مثبت، احساس و نشان دادن همدلی با دیگران، ایجاد و حفظ روابط مثبت و تصمیم گیری مسئولانه به دست می آورند و به کار می گیرند. (ویسبرگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۵).

در زمینه جهانی، یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان یک جنبه ضروری آموزش شناخته می شود. کشورهای سراسر جهان نقش آن را در پرورش هوش هیجانی، شایستگی اجتماعی و تصمیم گیری اخلاقی، که در نهایت به رشد همه جانبه افراد کمک می کند، تصدیق می کنند (الیاس^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). ابتکارات یادگیری اجتماعی-عاطفی

1- Weissberg

2 -Elias

پذیرفته شده و در برنامه های درسی کشورهای مختلف ادغام شده است، که هر کدام این مفهوم را با زمینه های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی منحصر به فرد خود تطبیق می دهند.

رویکرد ایران به یادگیری اجتماعی-عاطفی متأثر از سنت های فرهنگی و آموزشی آن است. در ایران، یادگیری اجتماعی-عاطفی به عنوان توسعه شایستگی های اجتماعی و عاطفی تعریف می شود که افراد را قادر می سازد تا احساسات خود را درک و مدیریت کنند، روابط سازنده ایجاد و حفظ کنند و برای رفاه شخصی و اجتماعی انتخاب های اخلاقی انجام دهند. این تعریف تاکید ایران بر همدلی، هوش هیجانی و تصمیم گیری اخلاقی را به عنوان جنبه های جدایی ناپذیر یادگیری اجتماعی-عاطفی منعکس می کند (گلمن^۱، ۱۹۹۵؛ واحدی، ۲۰۱۶).

نظام آموزشی ایران به اهمیت یادگیری اجتماعی-عاطفی پی برده و آن را در سیاست ها و برنامه های خود گنجانده است. وزارت آموزش و پرورش ایران به طور فعال در ترویج یادگیری اجتماعی-عاطفی مشارکت داشته است که نشان دهنده تعهد کشور به پرورش رشد اجتماعی-عاطفی دانش آموزان است (وزارت آموزش و پرورش، ۲۰۲۱). این تعهد با درک جهانی که یادگیری اجتماعی-عاطفی بخش مهمی از آماده سازی دانش آموزان برای موفقیت تحصیلی و زندگی فراتر از کلاس درس است، طنین انداز می شود (الیاس و همکاران، ۲۰۲۱).

از آنجایی که ایران تلاش می کند خود را در چشم انداز جهانی یادگیری اجتماعی-عاطفی تثبیت کند، با چالش ها و فرصت های متعددی مواجه است. یکی از چالش های مهم نیاز به مربیان آموزش دیده است که بتوانند به طور موثر برنامه های یادگیری اجتماعی-عاطفی را ارائه دهند. این موضوع منحصر به ایران نیست و توسط بسیاری از کشورهایی که ابتکارات یادگیری اجتماعی-عاطفی را اجرا می کنند، تجربه شده است (زند و اکبرزاده، ۲۰۱۹).